לך לך*

א. מן הכתוב בפרשתנו[1] "ואברכה מברכיך" למד ר"ע במס' חולין[2], שכאשר הכהנים מברכים את ישראל, מברך הקב"ה את הכהנים. והכי איתא התם: "כה תברכו את בנ"י[3], ר' ישמעאל אומר למדנו ברכה לישראל מפי כהנים, לכהנים עצמן לא למדנו, כשהוא אומר[4] ואני אברכם הוי אומר כהנים מברכין לישראל והקב"ה מברך לכהנים[5]. ר"ע אומר למדנו ברכה לישראל מפי כהנים, מפי גבורה לא למדנו, כשהוא אומר ואני אברכם הוי אומר כהנים מברכין לישראל והקב"ה מסכים על ידם. אלא ר"ע ברכה לכהנים מנ"ל? אמר ר"נ בר יצחק מואברכה מברכיך" ואמר שם "ישמעאל כהנא מסייע כהני" (פרש"י: תמיד הוא עוזרן ומקיל להם). ומסיים: "ומאי מסייע כהני דמוקי לה לברכת כהנים במקום ברכה דישראל", היינו כפרש"י: "אצל ברכת ישראל, דהכי עדיפא דמשמע שמתברכין הן עם ה' שאר".

וצריך להבין:

א) מהו יסוד וטעם פלוגתת ר"י ור"ע, מה שלר"ע נצרך פסוק מיוחד שהקב"ה מסכים להברכות שמברכים הכהנים את בנ"י, ולר"י א"צ לזה פ' מיוחד[6] (— עד שעיקר פלוגתתם מאיזה פסוק למדים הברכה לכהנים עצמם, תלוי' בזה)?

ב) כוונת רש"י (בדעת ר"י) ש"מתברכין הן (הכהנים) עם השאר (בנ"י)" בפשטות היא — שמקבלים ברכתם יחד עם בנ"י, ולכאורה: החילוק בין דעת ר"ע ור"י הוא רק מאיזה פסוק נלמד שהכהנים מתברכים (אם מפסוק הנאמר בתורה אצל ברכתם לישראל, או ממק"א), אבל לדעת שניהם זה שהכהנים מתברכים מהקב"ה — ה"ז מסובב מזה שהם מברכים את ישראל, וא"כ מהי הכוונה במ"ש "דמשמע ש"מתברכין הן עם השאר", היינו ש"מתברכים ביחד עם בנ"י[7]?

ב. והנה החילוק אם הברכה לכהנים אמורה בפסוק "ואברכה מברכיך" או בפסוק "ואני אברכם" מבואר בחסידות[8], בהקדם ההבדל שבין ברכה

---

*) וסיום מס' ר"ה.

1) יב, ג.

2) מט, א.

3) נשא ו, כג.

4) שם, כז.

5) וראה זח"ג קמז, ב. וראה לקוטי לוי יצחק שם.

6) ואף שכתבו התוס' (חולין שם — ד"ה והקב"ה): "ולר"י לא איצטריך קרא להכי דפשיטא דמסכים כיון שצוה להם לברך" — הרי זה גופא צריך ביאור: למה לר"ע אין זה פשיטא כיון שציוה לברך?! וכמו שהקשה בפי' הרי"ף על עין יעקב בחולין שם.

7) ובפרט שענין זה נוגע גם להלכה, כמ"ש הצ"צ (בפס"ד ע' שדמ, ד) בביאור מ"ש אדה"ז (שו"ע סי' קכח ס"א) "שגם הם (הכהנים) בכלל הברכה שנאמר ואני אברכם כלומר לכהנים" — ד"בשלמא לר"י כהנים הם בכלל ברכה זו ממש דב"כ, וכדפרש"י פא"ט שמתברכים עם השאר, וע"כ הם מן המנין, אבל לר"ע דנפקא לי' מואברכה מברכיך אבל לא מב"כ, א"כ י"ל דאינם מן המנין".

8) ד"ה אריב"ל תרכ"ט.

(שמברכים את פ') לתפלה (שמתפללים עבורו)[9]:

"ברכה" היא מל' "בריכה" — שהיא בור עמוק בו קיבוץ מים או יין, ומשם ממשיכים המים או היין — היינו שהוא מקור המים והיין כו'; וכן "ברכה" מל' "המבריך"[10] שפירושו המשכה — דהיינו שענין הברכה הוא להמשיך את הדבר ממקורו, שכ"ז ה"ה בסדר ההשתלשלות. ז. א. שהברכה מועלת רק כאשר הדבר ישנו כבר במקורו, ומאיזו סיבה נתעכבה ההמשכה, מועלת הברכה להמשיכו למטה.

ראי' לזה מיעקב בברכתו לבני יוסף אשר[11] שת ימינו על ראש אפרים ואת שמאלו על ראש מנשה, ואמר לו יוסף "כי זה הבכור שים ימינך על ראשו, וימאן אביו ויאמר . . אחיו הקטן יגדל ממנו וזרעו יהי' מלא הגוים". ולכאורה אי"מ: כיון שיעקב ברך אותם, הרי לכאורה יכול לברך את מנשה ברכה זו עצמה שזרעו יגדל מאפרים (כי מנשה הבכור)?

אך הענין הוא, כי הברכה אינה מחדשת דבר מעיקרו, כ"א (להבריך) להמשיך דבר הברכה ממקורו בלבד, לכן לא הי' יכול יעקב לפעול בברכתו שיהי' מנשה גדול מאפרים, מכיון שלא כך הוא בהמקור[12].

משא"כ תפלה ענינה הוא בקשה מהקב"ה, ש"יהי רצון" (וכיו"ב), שיהי' רצון חדש — כולל גם דבר חדש שלא הי' בהמקור, ולכן מועלת ה"תפלה שגם אם היתה גזירה על דבר לא טוב ח"ו, יהפוך הקב"ה אותה לטוב. כי ע"י תפלה מגיעים לבחי' שלמעלה מסדר השתלשלות.

אמנם הגבלה זו (שברכה מועלת רק אם ישנו הדבר בשרשו ומקורו) שייכת רק בברכתו של בו"ד, משא"כ בברכתו של הקב"ה — שאינו קשור כלל ח"ו במדידות והגבלות — יש בברכתו גם המעלה שבתפלה, ואף היא בכחה להביא ענין חדש — שלא הי' בשרשו ומקורו של המתברך.

וכמו שהוא בברכת הקב"ה, כ"ה גם בברכת כהנים: שהרי ברכת כהנים היא מצוה, היינו שהכהנים המברכים עושים זאת בשליחותו של הקב"ה, ושלוחו של אדם [העליון[13]] כמותו, וברכתם ה"ה ברכתו של המשלח, ברכתו של הקב"ה[14].

וכדמוכח ממה שארז"ל[15] גבי ברכת כהנים "ישא ה' פניו אליך" — "וכי לא אשא פנים לישראל וכו' והם מדקדקים ע"ע וכו'", שמובן מזה אשר ברכת כהנים אינה כשאר הברכות

---

9) ראה לקו"ת ראה יט, א. אוה"ת ויחי (בראשית כרך ו) תתשכה, ב. אוה"ת שמיני ע' כו. כט. אוה"ת נשא ע' ער, א ואילך. ד"ה כה תברכו תרכ"ו. תרנ"ד. פדה בשלום תרע"ה. ועוד. וראה לקו"ש ח"ה ע' 422 (426) ואילך.

10) כלאים רפ"ז. וראה תו"א מקץ לז, ג.

11) ויחי מח, יד ואילך.

12) ואין להקשות למה לא התפלל עבורו — שהרי נדו"ד הוא זמן (ועניין) דברכה (ולא דתפלה) כמפורש בקרא כמה פעמים.

13) ראה לקו"ת ויקרא א, ג.

14) ובד"ה אריב"ל הנ"ל מודיק בהל' "אמור להם" ומציין לתו"א ד"ה בחודש השלישי, ושם (סז, א): "לאמר כו' להיות ההלכה היוצאת מפיהם דבר ה' ממש שנאמרה למשה מסיני".

15) ברכות כ, ב.

הממשיכות רק מה שישנו כבר (בה־מקור) בסדר השתל', כ"א המשכה למע' מסדר השתל'. שלכן צורך ב־"משוא פנים" (בברכת כהנים), [בל' הנגלה היפך מדת הדין (משוא פנים בדין)], כי "משוא פנים" מורה שאי"ז השפעה הנפעלת על ידי עבודת האדם מצ"ע. ומובן מזה שב"כ היא המשכה למעלה מסדר השתלשלות, שזהו ענין "משוא פנים".

והיינו שבענין זה שוה ב"כ לתפלה[16], שהיא המשכה למעלה מסדר השתל'.

ג. ועפ"ז מובנת המעלה אם הברכה לכהנים אמורה בפסוק "ואני אברכם" ולא בפסוק "ואברכה מברכיך":

"תיבת אני היינו אוא"ס עצמות ומהות"[17] — וזה מורה שברכה זו היא ברכת הקב"ה עצמו, ברכה של־מעלה מהשתלשלות; משא"כ "ואברכה מברכיך" (בלי תיבת "אני") היא ברכה שבבחי' השתל'. וזהו הפי' ב־"מוקי לה לברכת כהנים במקום ברכה דישראל", היינו כשלמדים הברכה ל־כהנים מ"ואני אברכם", הרי ברכה זו היא באותה דרגא כמו הברכה ליש־ראל (ב"כ); משא"כ אם למדים הברכה לכהנים מ"ואברכה מברכיך", אזי ברכה זו היא בדרגא נמוכה יותר, ברכה שבבחי' השתלשלות.

אך צ"ל: הרי גם "ואברכה מברכיך" היא ברכתו של הקב"ה עצמו[18], ואיך אפ"ל שלדעת ר"ע הלומד ברכה ל־כהנים מ"ואברכה מברכיך" היא רק ברכה שבבחי' השתל'? ואף שאין כתוב תיבת "אני" בפירוש — ה"ז גופא אי"מ: מה לי אם כתוב "אני" בפירוש, אם לאו — הרי בין כך הכוונה שהקב"ה עצמו מברך!

ומוכרח לומר שיש לו הוכחה נוספת לכך (והוכחה זו היא מכרחת לחלק בין ב' הפסוקים), וכדלהלן.

ד. להבין זה צלה"ק תחלה מה דאיתא בגמרא בסיום מס' ר"ה[19] על המשנה[20]: "רבן גמליאל אומר שליח צבור מוציא את הרבים ידי חובתן" (בתפלת מוסף דר"ה): "אמר ר' שמעון חסידא פוטר הי' רבן גמליאל אפילו עם שבשדות, ולא מבעיא הני דקיימי הכא. (ומקשה) אדרבה הני אניסי הני לא אניסי, (ומביא ראי') דתני אבא ברי' דרב בנימין בר חייא עם שאחורי כהנים אינם בכלל ברכה (ופרש"י: "ואע"פ שעם שבשדות בכלל ברכה, הני דמצו למיתי קמי כהנים ויפנו כהנים אליהם ויברכום והם לא באו אינן בכלל ברכה"), אלא כי אתא רבין אמר ר' יעקב בר אידי אמר ר' שמעון חסידא לא פטר רבן גמליאל אלא עם שבשדות, מ"ט משום דאניסי במלאכה אבל בעיר לא".

וע"פ הנ"ל מובן שראית הגמרא מב"כ לתפלה (של ש"ץ) אינה רק בזה שמצינו צד השווה בב' ענינים שונים, כ"א שבעצם שוים הם —

---

16) ועוד השתוות ישנה בין ב"כ ל־תפלה: ב"כ ה"ה שייך לעבודה (ראה סוטה לח, א־ב). וגם תפלה הרי "תפלות כנגד תמידין תקנום" (ברכות כו, ב).

17) ד"ה אריב"ל שם (בסופו).

18) שוותי המעלה ב"ואברכה מברכיך" על "מברכיך ברוך" (תולדות כז, כט), כי זה שייך גם ע"י אחרים (ע"ד מרו"ל בב"ר פל"ט, יב), משא"כ "ואברכה מברכיך" הפי' (ראה ב"ר שם) שהקב"ה עצמו יברך אותו. ראה לקו"ש ח"ה שם.

19) לה, א.

20) לג, ב.

ב' הענינים דתפלה וב"כ — בתוכנם, רצון חדש ומשא פנים בדין, שתיהן ממשיכות מלמעלה מהשתלשלות. ולכן מביא ראי' מב"כ לתפלה.

ואדרבה: ע"פ הנ"ל מובן, שבד"כ אין להביא ראי' מברכה לתפלה, כי אינן דומות כלל: הברכה ענינה הוא המשכה מן המקור שבסדר השתל', ובזה עיקר, כמובן, מעלת המתברך והנהגתו, ובפרט כאשר הטעם להעדר ההמשכה הוא מצד חסרון שישנו למ־טה, א"כ מובן שבכדי להמשיך ע"י הברכה צריך להסיר את המניעה או העיכוב שמצד המתברך;

משא"כ תפלה שענינה לפעול רצון חדש — המשכה מלמע' מסדר השתל', ה"ז תלוי במעלת המתפלל ואין נפק"מ כ"כ המצב בו נמצא האדם שמתפללים עבורו, כיון שההמשכה היא מלמעלה מסדר השתל', ולכן גם אפשר להיות שאף אם לא תהי' שום הכנה דה־מקבל, גם אז תפעול התפלה.

ועפ"ז אין ראי' מכרחת מברכה (סתם) לתפלה, כי יש לחלק: בברכה מובן למה עם שאחורי הכהנים אינם בכלל ברכה, היות והם מראים שאינם חפצים בהברכה, לכן אין הברכה מו־עלת מאומה, כמ"ש[21] "ולא חפץ ב־ברכה (ובדרך ממילא) ותרחק ממנו", שהרי בברכה נוגע מצב המתברך; משא"כ בתפלה, הרי אין נוגע כ"כ מצבו, כנ"ל, לכן אף אם המקבל אינו חפץ בזה, מ"מ אפשר שתפלת הש"ץ תפעול פעולתה.

אך מאחר שב"כ שוה לתפלה, שהן שתיהם המשכה מלמעלה מהשתלשלות, הרי מתאימה הראי' ביותר:

להיות שב"כ ותפלה שוות הן בענין זה שהן המשכה מלמע' מסדר השתל', ובזה הרי אין נפק"מ כ"כ מהו רצון ודרגת המתברך, כנ"ל, ואעפי"כ רואים אנו שבכדי להמשיך מלמעלה מסדר השתל' צריך להכנה (אם כי לא בתור ממשיך, אלא להיות כלי לקבלה) — דבתפלה הו"ע התפלה עצמה, ובב"כ היא הברכה של הכהנים — בהכנות שלהם כנט"י והדומה, וכמו"כ היא הכנת הישראל שמדקדק ע"ע וכו' ומעמיד עצמו פנים כנגד פנים וכו'.

ע"ז היא הוכחת הגמרא, דכשם שההכנה דב"כ בכדי לקבל ההמשכה דלמעלה מסדר השתלשלות, אינה מס־פיקה הבנת הכהן עצמו, היינו גוף הברכה שמברך באהבה, הכנת נט"י שקודם הברכה והדומה, אלא שצריכה להיות הכנה גם מצד מקבל הברכה, שיעמוד פנים כנגד פנים (אם אינו אנוס[22]), כמו"כ הוא בתפלה, שגם ענינה הוא המשכה מלמעלה מסדר השתל', וההכנה היא עבודת התפלה וכו', צ"ל בזה עבודה גם מצד האדם שמתפללים עבורו (באם אינו אנוס) בכדי להמשיך מלמעלה מסדר הש־תלשלות, ולכן מסקנת הגמרא היא, שהש"ץ מוציא דוקא את העם שבש־דות אבל לא אותן שבעיר.

ה. אמנם יש לומר שראיית הגמרא

---

21) תהלים קט, יח.

22) משא"כ כשהוא אנוס. ולהעיר מ־צפע"נ על הרמב"ם הל' יסוה"ת פ"ה סוף ה"ד. ולהעיר ממצות המלך, שהמלך מוציא את כאו"א (ראה אגה"ק רסכ"ט), ואין הענין שאין שייך להם ולכן פסורים, כ"א שחייבים בזה (כדמוכח מזה שתרי"ג אברים וגידים כנגד תרי"ג מצות (כמ"ש באגה"ק שם — וראה זח"א קע, ב. מכות כג, ב. תנחומא תצא ב. תניא פ"ד. פנ"א (עא, ב)) אלא שהמלך מוציא אותם.

היא חזקה יותר, והיא במכש"כ, מצד המעלה נוספת שיש בב"כ על ענין התפלה, ובהקדים:

זה שהש"ץ מוציא את העם שבש־דות הוא דוקא כאשר ישנם ט' שומ־עין לו, ובאם לאו — נחשב כיחיד (ואינו מוציא את האינו בקי ואת העם שבשדות [23]). משא"כ בב"כ, הנה גם בעיר או ביהכ"נ שכולם כהנים, הדין הוא שכולם נושאים כפים, ולמי מברכים — לעם שבשדות [24].

היינו שישנו חילוק בין ב"כ לתפ־לה: בתפלה דוקא ע"י ט' שומעין לו נעשה מציאות הש"ץ ויכול להו־ציאם כו', משא"כ בב"כ אין הכהן צריך לנתינת כח מט' שומעין לו.

והטעם לזה יובן בהקדים המעלה בפרט אחד שבברכה על התפלה [25]:

תפלה היא בלשון — כענינה — בקשה, וכשמבקשים, אין ודאות ש־תתמלא הבקשה, מפני שההשפעה אי־נה תלוי' בהמבקש; משא"כ ברכה היא בל' ציווי (או בל' הבטחה), היינו שמצוה כביכול שישפיעו ענין פלוני לפלוני.

וטעם החילוק הוא: בתפלה, המת־פלל נמצא למטה, ומבקש שמלמעלה ישפיעו ענין פלוני, וזו בקשה בלבד; משא"כ ברכה, המברך נמצא במדרי' שלמעלה מהמקור שממנו באה הבר־כה, ולכן בכחו לצוות את הברכה.

[וזה שנת"ל שתפלה היא למעלה מברכה — זהו בנוגע להמקור שמשם נמשכת ההשפעה, דהשפעת הברכה היא ממקור שבסדר השתל', והשפעת התפלה היא ממקור שלמע' מסדר השתל'; אבל בנוגע להאדם המברך והאדם המתפלל, הנה המתפלל נמצא למטה ממקור ההשפעה, והמברך נמצא למעלה ממקור ההשפעה].

עפ"ז מובן שישנה מעלה בברכת כהנים על התפלה [26], כי בברכת כהנים ב' מעלות: המקור שמשם נמשכת ההשפעה הוא למעלה מסדר השתל', ועם זה אמרה תורה שזהו ברכה ולא בקשה, היינו שהכהן המברך הוא למע' ממדרי' זו, ה"ה נמצא במקום נעלה ביותר, ולכן בכחו לצוות את ההש־פעה גם ממדרי' שלמעלה מהשתל'.

נמצא שאף שבענין המדרי' שמשם נמשכת ההשפעה, שוות ב"כ ותפלה, אבל בדרגת האדם המתפלל והכהן המברך, שונים המה, שהמתפלל נמצא למטה ומבקש שישפיעו כו', וכהן ה־מברך הוא למעלה במדרי' גם ממקור ההשפעה, שהיא — מקור ההשפעה — למעלה מסדר השתל'.

ועפ"ז יובן מדוע צריך הש"ץ ל־נתינת כח מהשומעין, ואילו הכהן המברך א"צ לזה: הש"ץ המתפלל נמצא למטה, ולכן זקוק לנתינת כח וכו' שיוכל להתפלל ולהוציא יד"ח כו'; אבל הכהן המברך נמצא למע' ביותר מסדר השתל', ולכן אין זקוק לנתינת כח מיוחד כו'.

וע"פ כהנ"ל תומתק ביותר הוכחת הגמרא מב"כ לתפלה — במכ"ש: ומה ברכת כהנים, שהכהן המברך

---

23) ראה שו"ע אדה"ז סקכ"ד ס"ו.
24) סוטה לח, ב. שו"ע אדה"ז סקכ"ח סל"ח.
25) ראה אוה"ת (שנסמן בהערה 9), בד"ה כה תברכו תרנ"ד.
26) אף שיש מעלה בתפלה גם בערך ברכת כהנים (עיין המשך תרס"ו (ע' שלו)).

אינו צריך לנתינת כח כו' ואין פעולה מהמתברכים (שהרי נמצאים בשדות), ומ"מ עם שאחורי הכהנים אינם בכלל הברכה, לפי שצ"ל הכנת המתברכים בכדי לקבל ההשפעה — כש"כ בתפלה, שהש"ץ צריך לנתינת כח כו' הרי מכש"כ שצריכה להיות בזה הכנה מצד הצבור. ולכן אלו דלא אניסי אין יוצאים בתפלת הש"ץ.

ו. עפ"ז י"ל דבזה גופא פליגי ר"ע ור"י — היינו אם דרגת הכהן — בעת שמברך את ישראל — היא למעלה מהשתלשלות או לא, ובזה תלוי' פלוגתתם אם צ"ל קרא מיוחד שהקב"ה מסכים על הברכות, וכדלהלן:

נת"ל (ס"ב) שהטעם לזה שב"כ בכחה להביא ענין חדש הגבוה משרשו ומקורו של המתברך, הוא, לפי שה"כהנים עושים זאת בשליחותו של הקב"ה, ומכיון שהוא אינו מוגבל ח"ו בשום מדידות והגבלות, יש בברכתו, וגם בהברכות המתברכות בשליחותו, הכח להגיע למעלה מהשתל'.

אמנם זה גופא אפ"ל בב' אופנים: א) מכיון שהברכה בפועל נאמרת מפי בו"ד, שאין בכחו מצ"ע להמשיך מ"למע' מהשתל', צ"ל כח מיוחד, שגם ברכה זו תמשיך מלמע' מהשתל', ז.א. שאף שמברך בשליחותו של הקב"ה, מ"מ הרי כמה דרגות אפ"ל בשליחות[27] — וגם בב"כ י"ל שאין כחו של הקב"ה מתייחד ומתעצם עם ברכת הבו"ד, ויש פרטים[28] שמוגבלת בהם כמו ברכת בו"ד. וצ"ל כח מיוחד שגם ברכה זו תהי' ברכתו של הקב"ה.

ב) מכיון שעושה זאת בשליחותו של הקב"ה הרי "מעשה השליח מתייחסת להמשלח", יש בהברכה עצמה הכח להמשיך מלמעלה מהשתל'[29]. ז. א. שכחו של הקב"ה מתעצם עם (ברכת) הכהן, ובמילא דרגת הכהן עצמו בעת הברכה היא למעלה מהשתל' כנ"ל.

וי"ל שלדעת ר"ע, ב"כ מצ"ע הוא ברכת בו"ד (כאופן הא'), ולכן צ"ל קרא מיוחד שהקב"ה מסכים על ידם[30] — היינו שישנו כח מיוחד מהקב"ה שהברכות תהינה ברכות הקב"ה, מ"למע' מהשתל', שזהו הפי' ד"הקב"ה מסכים על ידם". משא"כ ר"י (כהנא — מסייע (ומגדיל כח) כהני ו)לדעתו שיש בברכת הכהנים מצ"ע כח זה ואי"צ לזה קרא[31] מיוחד[32].

---

27) ראה לקח טוב (להר"י עגנל) בתח' לתו. וראה גם שו"ע אדה"ז סרס"ג סכ"ה בקו"א: כעושה בעצמו ממש וכו' הרי זה כאילו אוחז ידו של חבירו כו' שנעשית כיתו אריכתא. ועיין המשך רס"ו בביאור ענין העבודה ד'מדרי' עבד (ע' שכו"ז).

28) אבל לא כולם, ולכן אומרים ישא הוי' — משא פנים, אבל גם בזה עצמו הגבלה — שצ"ל "מדקדקים ע"ע".

29) וראה אוה"ת נשא (שבהעדה 9) "הכהנים זרע אהרן שרשם מנצח דאבא כו' ע"כ מצווים ואומרים כו'". ובד"ה כה תברכו תרנ"ד (שבהעדה שם): "דלהיות שהכהנים שרשם מבחי' רב חסד דעתיק כו'".

30) וכמ"ש בפי' הרי"ף (על הע"י שם): "דאעפ"י שצוה אותם לברך ומסכים עמהם, מ"מ אינם אלא מפי בו"ד, ואינו דומה למתברכים מפי הגבורה ולכך איצטריך ל' ר"ע". וע"פ מ"ש בפנים בדעת ר"י מתורץ גם מה שהקשה שם: "אבל לר"י קשה מנ"ל דישראל מתברכין מפי הגבורה".

31) וי"ל ג"כ שזוהי כוונת התוס' במ"ש דלר"י "פשיטא דמסכים, כיון שציוה להם לברך", משא"כ לר"ע אי"ז פשיטא, כבפנים.

32) ואעפ"כ אזלא סוגיית הגמרא בסיום מס' ר"ה גם לדעת ר"ע, כי כלא"ה מובנת

בסגנון אחר קצת: ענין ברכות כהנים כמו שהוא במקורו (למעלה מסדר השתלשלות) — ניתן כולו ל"בעלות" של כהנים[33] ואין צריכים הסכמה נוספת.

עפ"ז מובן שלדעת ר"ע הברכה לכהנים היא ברכה שבבחי' השתל'; מכיון שלדעתו ב"כ בעצם (כפי שנאמרת מפי הכהנים) אינה למעלה מסדר השתל', הרי אאפ"ל שהמסובב (הברכה לכהנים הבאה ע"י ברכתם שמברכים את ישראל) תהי' בדרגא גבוה יותר מהסיבה (הברכה שהם מברכים את ישראל). ולכן מוכרח לומר שהברכה לכהנים היא מבחי' השתל'. משא"כ לדעת ר"י שברכת כהנים בעצם היא מבחי' שלמעלה מסדר השתלשלות — מסייע (ומגדיל הברכה שמתברכים) כהני ולדעתו גם הברכה לכהנים היא מבחי' זו.

ומטעם זה גופא מובן למה אין מפורש בכתוב "ואברכה מברכיך" תיבת "אני", כי הברכה הנלמדת מפסוק זה, היא מבחי' סדר ההשתל'[34].

(משיחת כ' מנ"א, תש"ב)

הרא' מברכת כהנים לתפלה, כנ"ל ס"ד.

33) עיין סוף הדרן לפסחים (נדפס בסוף הגש"ם עם לקוטי טעמים מנהגים וביאורים, קה"ת תשל"ט — ע' תקיג) שיטות ר"י ורע"ק בזה.

34) להעיר מהחילוק דהמשכה ע"י מעבר או ע"י התלבשות (קו"א ד"ה להבין מ"ש בסע"ח (קנח, א). לקו"ת מסעי פט, ב. ובכ"מ).